

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszisztens és kassza-vezető:
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 18.

Pénzvilágunk becsülete.

A magyar pénzvilág botránjának sokkal borzasztóbb a háttere, mint azt feltételes gondolkozással megítélni látjuk. Nagyon könnyű a külföld lesújtó kritikáját kutyába se venni. Megszoktuk már, hogy a külföld a leg tárgyilagosabb információknak sem ad hitelt, pláne a hivatalos információkat egyszerűen kinevetik. Ránk nézve fontosabb az, hogy a kereskedelmi tényezőkkel, tőkével, hitellel, kiszolgálással, árukkal stb. üzött visszaélések ellen a nem kereskedő közönségnek védelme nemcsak a közönség élehetlenségénél fogva nincsen, hanem maga a büntető törvénykönyv sem védi meg a polgárt a legkormönfontabb és leglelketlenebb csalások ellen sem.

Ha a csalónak, a kiaknázott és megnyuzott emberek tudatlanságánál és védtelenségénél fogva sikerül a maga aljas és gaz lelkével milliókat összeharócsolni, a törvény ezzel nem törődik. Akit megcsaltak tegyen panaszt. Ha valaki a panaszkodáshoz nem ért és nincs már semmije, amiből pert indíthasson, maradjon szépen otthon és sirjon. Képzeld,

hogy elégett mindene. Hisz a vagyonnak az a természete, hogy vándoroljon egyik kézből a másikba. Most, ha valaki nem tudta megtartani, amije volt, temesse el minden reményét, hogy azt visszaszerezhesse. Ha pedig valamely magyar hatalom alatt élő rabló bankár milliókat zsarol külföldön csalással, azért ugyan a csalót meg nem bünteti nálunk, csak a jó Isten.

Mi lesz ebből?

Az, hogy a magyar polgár be fogja zárni az ajtót minden tisztességes üzlet előtt. A bankokban nem levén bizodalma, ahelyett hogy pénzét a nemzeti tőkegyűjtés szolgálatában gyümölcsözővé tenné, elrejtí az és így a belföldi forgalom a minimumra redukálódik. Iparosaink, kereskedőink hasonlóak lesznek a folytonos előlegről és kölcsönökből élő lateiner világhoz, amelynek alig van az ellátása megfizetve.

A külföldön pedig minden magyaroni vállalat ellen hangosan és mind hangosabban meg fog nyilatkozni a bizalmatlanság rekláma, ami egy oly tökeszegény országra nézve a hitelnek oly mérvű csökkenését fogja előidézni, hogy itt hosszú időn keresztül lehetetlenné válik minden tőkegyűjtés. A legszorgalmasabb munkát sem lehet majd kellő

arányban megfizetni. Ez pedig csak táplálni fogja azt a tömegnyomort, amelyet még oly atyáskodó állami beavatkozás sem lesz képes ellensúlyozni.

Még nagyobb baj az, hogy azok a rablóbankárok magyaroknak vallván magukat, nem a fajra fognak szégyent hozni, amelyhez igazán tartoznak, nem arra a felekezetre, amely őket anyakönyvébe beírta, hanem arra politikai nemzetre, amelynek nincs annyi erkölcsi ereje, hogy a nemzetnek ezt a szeméjét magából ki tudja dobni.

Erkölcsi ereje minden nemzetnek kell, hogy kifelé is legyen. Az a roppant erkölcsi tőke, amelyet a német nemzet összegyűjtött, nemcsak arra ösztönzi az egész világot, hogy kalaplevéve üdvözöljék és bámulják őket, hanem arra is, hogy nyelvüket megtanulva, írásukat, tudományukat mi is hasznunkra fordítsuk. Szívesen helyezik el nagyjaink vagyonukat angol és német bankoknál, mert őszintén meg van győződve azok szoliditásáról az egész világ.

Ha már most mi is azt akarjuk, hogy a hazai bankárvilágnak meg legyen ez a jó hírneve, ha örvendenénk s amint hogy rá is vagyunk utalva, hogy a külföld szívesen hódoljon tőkét a magyar munkaerő produktívitásának előmozdítá-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

„Nincsen munkaviszony” . . .

A „Tiszántúl” számára írta: Dr. Helvey Lajos.

Passaic (New Jersey), jul. 1.

Az amerikai magyar, aki otthon becsületes paraszti sorban küzdött, itt meg a „mister” utulus családja fényében sűtkérezik: szereti a nagyképűsködést. Mindenütt, ahol alkalmat kínálkozik rá. Legkivált a beszédjében. Ebben csak úgy nyüzsög a csodabogár, egymást éri a gallimathias.

Nagyon is időszerű példával szolgálok. Otthon is tudja már minden újságolvasó, hogy Amerikában hosszú hónapok óta, az elnökválasztással kapcsolatosan — nincsen munka, nincsen pénz. A tudálékos amerikai, akinek most több is a ráérő ideje, mint kellene, naphosszat bujja az újságokat. Ott aztán egyre olvassa, hogy a munkaviszonyok így, a munkaviszonyok amúgy. Utóbb is megtetszik neki ez a kifejezés akárcsak a csizmadiának a kéjgáz.

Igy születik meg aztán a furcsa szállóige, amelyet manap széles Amerikában mindenütt hall az ember, amerre magyarok tengődnek, szenvednek:

— Nincsen munkaviszony . . .

Suta kiszólás biz ez ilyen formában. Meg mosolyogja az intelligens ember. Pedig a fogalom, amelyet fődni kíván nem mulatságos, de elszomorító. Ezerszer jaj annak, akit itt ér el a nyomoruság. És hát sok bevándorlotta, köztük sok magyart elér mostan.

A feihők egyre sötétebbek. November az elnökválasztás hava messze van még. Ki tudja, kiderül-e akkor is az ég? Hátba mégsem a republikánusok győznek? Hátba nem a milliomosok szája ize szerint dől el a küdelem? Most csak terrorizálnak? Majd akkor bosszút állnak. Ugy bizony. Kombinálni sok valószínűséggel lehet Fast republikánus jelölt győzelmét. Hogyne. Hanem a jövő azért senki homlokára nincsen ráírva.

— A szabadság klasszikus hazája! . . .

Mekkorát szól ez a frázis. És mekkorát hazudik. A cárizmus voltaképpen kismiska a trösztök zsarnokságához képest. Ez így van, tisztelt Amerika-inádók.

Hogy gondolkoznak már most a „munkaviszonytan” napokban a mi magyarjaink? Különbözőképpen. Ez a kijelentés nem is olyan banális, mint a minőnek első pillanata látszik. Ha ugyanis a magyarok egyféleképpen gondolkodnának, akkor belátnák, hogy otthon a he-

lyük. itt semmi keresnivalójuk. Ehhez képest szépen haza is mebbe a tisztességes elem, itt csak a férgese maradna. Érte aligha volna kár, ám, nem ez történik.

Hanem?

Ismeretes, hogy a legutóbbi években kivándorolt magyarság egy jelentékeny hányada már szerencsésen hazatért. A visszavándorlás egyébként még egyre folyamatban van.

Egy másik percent szeretne is menni, nem is. Van háza, telke, talán egy kis szatócsboltja is, vagy kurtakocsmája, most mindezekkel csehül áll. Nem hajtának hasznot. Igen ám, de ilyen rossz világban jó áron eladni sem bírja. Elköttyévetyélni nem akarja. Itt marad hát s él megtakarított garasából.

Sokkal szerencsétlenebb egy harmadik csoport. Azok alkotják, akik — szegények — négykézláb is hazamennének, ha lehetne. Így azonban persze nem lehet. Hajójegyre meg nincsen pénzük. Sok panaszos levelét kapjuk mi Messerschmidt Géza passaicai plébánosai, a „Hajnal” szerkesztőségébe. Legutóbb is egy st. louis-i gépész tárja föl előttünk írásban siralmas sorsát. Családotul nyomorog, hónapok óta nem jut munkához. Pedig mindenféle szakvizsgát tett Budapesten. Hej, micsoda nagy

Több ezer méter vászon és himzés maradék

ovábbá Schroll-féle Chiffonok, Damastok, fehérneműk, asztalneműk, zsebkendők és madeira batistok

— a mai naptól kezdve **rendkívül olcsón** kerülnek eladásra —

CZILLÉR IMRE áruházában — Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

sára, akkor mégis csak nemzeti kötelesség volna reánk nézve az, hogy a bankárok osztályát a tisztességtelen elemektől még abban az esetben is megtakarítsuk, ha ez az osztály ellen mondana, vagy a tisztítás munkájára képtelen volna vállalkozni.

A nemzetnek legfontosabb érdeke, hogy a külföld ne tartsa a magyar bankárokat magyar ruhába bujt csaló bandának, hanem tisztességes, lelkiismeretes és minden körülmények közt megbízható szolid üzlembereknek.

Ehhez pedig üzlembereinket nevelni kell. A kereskedelmi nevelés csak úgy ér valamit, ha ott nem csak praktikus ismeretekkel, hanem erkölcsi elvekkel is ellátják az ifjúságot. Másrészt pedig minden lehető el kellene követni arra nézve, hogy keresztény uri családok, amelyekből a pénz értékét nem ismerő gentry hányavetiség távol áll, minél nagyobb számban adják fiaikat kereskedelmi és ipari pályára.

A tisztességtelen elemek visszaéléseinek és fészkelődéseinek meggátlására pedig föltétlen szigorú rendszabályokat kell hozni, még ha az egész törvényhozás antiszemita gyanújába kerül is.

Hát nem lehetne valamelyes arra való rendőri osztályt ellátni olyan hatalommal, hogy bármely üzleti könyveket, bármikor felülvizsgálhassanak? Igaz, hogy ez nem éppen liberális eljárás, de hát ha egyszer fennforog annak szüksége, hogy a csalást hivatalból üldözendő bűnténynek deklaráljuk, hogyan lehet az állami hatalom teljességéből kidobni a jogot, mely a nyilvános számadásra kötelezett bankok felülvizsgálását és ellenőrzését lehetővé teszi?

Magyarországon nem volna szabad

megtűrni azt, hogy bárki, akinek csak egyedül családi képessége van, feljogosítva lehessen mások üzleteinek és megbízásainak lebonyolítására. Mi az üzletek lebonyolítását másokra bízó tőkebirtokosoknak semmi garanciát nem adunk. Sem azt nem akadályozzuk meg, hogy minden erkölcsi és anyagi garanciának hiányában szűkölködő gazemberek ne lehessenek bankárok és ügynökök, sem pedig ezeknek a vérszipolyozó bestiáknak csalásait hivatalból nem üldözzük, még ha napnál világosabban kiderültek is.

Ez az eljárás a nemzet összes tőkéjét oly elemeknek teszi játéklabdájává, amelyek mindenre hivatottak egyébre, csak arra nem, hogy nemzeti vagyonsodásnak tényezőinek sorában helyet foglaljanak.

Az egész ország közvéleménye hangosan sürgeti, hogy az ipari és kereskedelmi törvény a dolgozó nemzet érdekeinek és mindenek előtt való becsületének megfelelően reformáltassék. A mások véren elődök patkányokat és férgeket csak egy rablóállam törvényhozása védheti.

Ámde Magyarország dolgozó és becsületes népek hazája. Itt csak a becsületes munkának szabad megélnie!

Gedeon.

Az állami iskolák felügyelő bizottsága.

A kultuszminiszter szeptember hónapban felállítja Nagyváradon a 20 osztály állami elemi iskolát.

A törvény szerint az állami iskolák ügyeit egy 30 tagból álló felügyelő bizottság intézi, amelynek egy harmadát a város törvényhatósága választja 3 évre, egyharmadát a főispán nevezi ki s egyharmada hivatalból tagja a bizottságnak; az utóbbiakban vannak azon fele-

kezetek lelkészei, amely felekezetek a lakosságnak legalább 5 százalékát teszik. Ha több lelkész van a községben hivatalból csak egyik lehet tagja.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi ülésén megválasztotta a tíz tagot.

A főispán már szintén kinevezte a felügyelő bizottság tagjait és megállapították, kik lesznek hivatalból tagjai a bizottságnak.

A megalakult bizottság tagjai a következők:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által megválasztottak: Frankó Endre, dr. Horványi Gyula, dr. Konrád Márk, dr. Altmann Jakab, Óváry Lajos, Köblös Ferenc, dr. Agoston Péter, dr. Várady Zsigmond, Darvassy Lajos, Bordé Ferenc;

a főispán által kinevezettek: Mezey Mihály, dr. Thury Kálmán, Materny Imre, Harmathy Károly, Hoffoaner Pál, dr. Halász Lajos, dr. Pácz Sándor, dr. Moskovits Miklós, Szücs Izsó, Tátray Sándor;

hivatalból tagjai a bizottságnak: Rimler Károly polgármester, dr. Vucskics Gyula, Sulyok István, Gencz János, Pakala Tamás esperesek, dr. Kecskeméthy Kipót, Fuchs Mór főrabbi és dr. Baróthy Akos főorvos.

A bizottság elnökévé Mezey Mihály, al-elnökévé Bordé Ferenc nevezetett ki. Ezekén kívül még tagjai bizottságnak 2 igazgató és a tantsület két kiküldött tagjai.

A felügyelő bizottság holnap, hétfőn, július 20-án délután 4 órakor a városházán tartja alakuló ülését, melyen a 20 tanító és tanítónői állásokra pályázók közül is kandidálnak. A kinevezés a vallás- és közoktatásügyi miniszter joga, aki természetesen a kandidálásokat is figyelembe veszi.

Az alkotmánypart nyári szünete. Az alkotmánypart a nyári szünet alatt sem fog teljesen pihenni. Ezalatt állandó összeköttetésben lesznek a tagok egymással. A párt minden héten kétszer érkezik let fog tartani.

terveket szöhetett otthon Amerikáról, ahol annyit keres a szakképzett ipari munkás! . . . Ezt az illusztrációt csak nagy zárójelben közlöm.

Hogy tovább folytassam az osztályozást, egy negyedik klasszist alkotnak az ugynevezett régi, vagy másként öreg amerikai üzlemberek. Akik 10—15—20 éve élnek kint. Megszedték magukat, elfásultak. Ezek ugyan nem vágyódnak haza. Csak szívják a fogukat s vakaróznak a nagy visszavándorlás láttára. Mennyi dollártól megfosztja a zsebüket. Kesernyész hangon tárgyalják a hazai állapotokat, holmi nagy ollóval összekábált amerikai magyar ujságiepedő nyomán, amely időközönként majd megpukkad, amiért hogy nem kap hazulról kormánysszubszenciót. A dologban az a legérdekesebb, hogy ezt a nagy papir-paplant már egyszer ki is tiltották hazulról. — Belőle merítik bölcseségüket a már ide gyökerezett öregek. Az érdemes kivételeknek persze tisztelet adassék.

Az általánosítás mindenütt kockázatos vállalkozás. Amerikában pláne. Én mégis azt hiszem, valamennyire sikerült szemléltetnem, mennyire nem egyöntetű a magyarság állást foglalása a pangó gazdasági helyzettel szemben.

Nem szóltam még azokról, akik mind mai

napig dolgoznak. Hát ezek? Akadnak közülük fehér hollók, különösen a bányavidékeken, akik még mindég jól, az adott körülmények közt nagyon jól keresnek. Így aztán még egyre reménykedve nézik a jövőt. Ki tudja melyik titkos kéz huzza majd keresztül valamikor számadásukat. szénstrájk-e, vagy talán — a bányarobbanás . . . A dolgozók tulnyomó része azonban gyöngén pénz. Három-négy napot dolgoznak hetenként s egy-egy napon a szokottnál kevesebb órát. Sovány fizetség, sovány a koszt is, de azért valahogy csak megvannak s nem kell a készhez nyulniok. Vegetálnak napról-napra, várva a novemberi csodát . . .

Hanem azért, ha »nincs is munkaviszony« magyar bálók mégis csak vannak minduntalan. Az igaz, hogy átkozottul gyöngén sikerülnek. . . . Aztán, mikor leszáll a rekkenő melegségű nap után az est, megszólal valamelyik műkedvelő kezében a harmonika is — a világ legizléstelenebb hangszereinek egyike — s ugyan csak hörgi, hogy (teszem azt): Ha tudnád, hogy nem szeretlél . . . A nap közben eltikkadt nép a zsufolásig lakott faházak elé telepszik; a kurta angol pipáknak nagy a kelendőségük, 5—10 cetért valami keserves amerikai sör is kerül valahonnan s vigan

folyik a beszélgetés. Egy-egy darabja messze elhallatszik a diszkurzusnak.

— Nossze. (No sir.) Maga azt még nem próbálta . . . Tudja, mikor én az óházába . . . Azt mondta nekem a kapitány . . .

És így tovább.

Egyszer csak valami öblös torok bömbölli valahol:

. . . Oly savanyu mint az iró,
Egye meg a szolgabíró!

Ej, haj, ki maga . . .

Igy telnek-mulnak azok napjai, a kik mégis csak dolgoznak valamit ma nap is még — amikor pedig már »nincsen« — ésatöbbi. Vajjon nem érheték volna el ezt a sorsot otthon is? Mi szükség volt kijönniök?

Még egy szót végül azokhoz, akik nem hallgatnak a hazai intéző körök szavára s még most is ezekben a válságos hónapokban is tengerre mernek szállani. A hajós társaságok persze a világot sem fognak haragudni rájuk. Én csak annyit mondhatok:

— Ha éhen akarnak halni, akkor csak rajta, induljanak rögtön Amerikába. Itt most gyönyörűségeken lehet!

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart:

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva.

Elsőrangú mütermeiben ugy

angol kosztümök, mint francia

ruhák rendkívül olcsó

árban elvállaltatnak.

A vaskóhi hegyvidéki akció.

Pénteken este érkezett haza az a bizottság, melynek feladata volt, Biharmegye hegyvidéki lakosságának helyzetét a helyszínen tanulmányozni és tanácskozni a módoktól felelő, a hogyan az ottani lakosságon segíteni lehetne, különösen a hogyan a legelőben szülőkködő népet legelőböz lehetne juttatni.

A bizottságban Glac Antal főispán elnöke alatt részt vettek Erős Rezső, a l. sz. püspökség jószágigazgatója, Gera Sándor gör. kath. püspökségi jószágigazgató, Balogh Kálmán erdőmester, Jausn állami erdőfelügyelő, a főispáni titkár, Papp János az erdészeti igazgatási albizottság elnöke, a főispáni titkár s a püspökségi kezelő erdőtiszték.

A bizottság Vaskóh vidékén tanulmányozta a viszonyokat, meghallgatta a lakosok kéréseit, ezek alapján a helyszínen kereste a megoldási módokat. Erős Rezső a püspökség részéről kijelentette, hogy az uradalom a legnagyobb rokonszenvvel kíséri az akciót s a maga részéről minden lehetőt elkövet a szegény kisemberek fölsegítésére. Ez a kijelentés egyébiránt tettekben nyert eddig is legerősebb támaszt, amennyiben a hegyvidéki lakosság a püspökség részéről mindenkor hathatós támogatásban részesült az uradalom részéről s már eddig is sokat lendített az uradalom a nép gazdasági helyzetén. Még szebb eredményekre van kilátás a jövőben. Az uradalom céltudatosan neveli a lakosságot földjének okszerűbb kihasználására. Díótelepek létesülnek a hegyoldalakban, többek közt Kimpen stb.

A főispánt és az egész bizottságot a lakosság igaz szeretettel és bizalommal fogadta s amikor a komoly munka közepette idejük maradt rá, kijutott az ünneplésből is. Csütörtök este fátylasmenettel köszöntötték a főispánt a vaskóhiak s a banketten résztvett Vaskóh és vidéke egész intelligenciája.

A bizottság munkáját megszakította az esőzés; Rézbányára már nem mehettek át. A Rézbányai és belényesi vidék tanulmányozását ezért kénytelenek voltak későbbre halasztani.

A komolyan kezdett munkának a püspökségi uradalom jóakarata biztosítja a sikerét, ha minden más tényező ugyanazzal a jóindulattal és önzetlenséggel vesz tovább is részt a fontos akcióban.

Tüdőbetegek üdülőhelye.

Idealisan szép, nemes eszmének a megvalósulása és néhány fáradhatatlan buzgalma, fenköltén gondolkodó, ideális lelkületű emberbarátoknak minden akadályon, lekicsinylésen és bántó közömbösségen keresztül diadalmaskodó, energikus fáradozásának a gyümölcse a *tüdőbetegek üdülőhelye*.

Régóta forrongott már az eszme városunk közéletében, általános volt az óhaj, hogy aszylumót, más helyet teremtsünk azoknak a szerencsétleneknek, akiket a rohanó, házaselet legázolt, erejüket, egészségüket elrabolta s mint értékteleneket kidobta magából. Ezeknek visszaadni elvesztett egészségüket, munkaképességüket, lelkük rugékonyságát. ez volt az a nemes eszme, amelynek a megvalósulása Glac Antal főispán, Fetser Antal püspök és dr Gerő Sándor nevéhez fűződik.

Az eszme, — dr Gerő Sándor fáradhatatlan, akadályt nem ismerő, önzetlen buzgalma

eredményeként, — a káptalan és a püspökség bőkezű támogatásával eljutott a megvalósuláshoz. A mult hó elején kezdte meg áldásos működését a hazánkban ezideig páratlanul álló kis szanatórium, amelynek a működéséről az üdülőhelyet megtekintő dr Fáy Aladár miniszteri tanácsos, egészségügyi főfelügyelő és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

A pályaudvartól elindulva a repülő hidon át balzsamos lélekűdítő, a frissen kaszált széna és a mezei vadvirágok üde illatától mámoros levegőben, pompás árnyas hegyoldalban vezet föl az ut a tüdőbetegek üdülőhelyéhez. Néhány percnyi séta után a szemükbe ötlük az apró, tetszetős, izlésesen épült villákból álló épületcsoport.

Munkatársunk a tegnapi nap folyamán látogatást tett az üdülő helyen, amelynek az igazgatója, dr Gerő Sándor lekötelező szívéllyel és udvariassággal bocsátott rendelkezésünkre minden adatot.

Mintegy két katasztrális holdon terülnek el az apró villák, egy gyönyörű, ideálisan szép, szél- és pormentes levegőjű, buja növényzetű völgy katlanban. Az épületek a legmodernebb berendezéssel, a higiénia legújabb vívmányival vannak felszerelve. Tágas, szellős pavilonok, ragyogó tisztasággal, pompás berendezéssel, óriási kiterjedésű, bársonyos gyepszőnyeggel fedett udvar, amelyen a betegek pihenő óráikat töltik, egy orvosi műterem, vagyont érő, pompás műszerekkel, górcsőekkel, lombikokkal, az orvostudomány legújabb, precíz apparátusaival felszerelve, minden szép, minden jó, úgy hogy az ember a minden oldalról megkapuja s a kellemes impressziók hatása alatt alig talál szavakat, hogy csak megközelítőleg méltathassa azoknak a nemesen gondolkodó philanthropoknak a fáradozását, akik anyagi vagy erkölcsi hozzájárulással lehetővé tették ennek a humánus intézménynek a létrejöttét ugyszólván a semmiből, a rendelkezésükre álló elenyészően csekély anyagi eszközzel.

Jelenleg husz beteg talált nyugalmat és enyhülést az üdülőhely falai között, közülük 12 bentlakó, 8 pedig bejáró beteg, kiknek az igazgatóság ingyenes villamos jegyet bocsátott a rendelkezésére. A betegek szigorúan megállapított diéta szerint élnek egy irtalmas nővér, egy ápoló és egy ápolónő gondozása alatt, dr Gerő Sándornak, a szanatórium igazgatójának a felügyelete mellett. Dietetikus életmód, kitűnő táplálkozás, napkúra, hidegvizgyógyászati, massage és lemosások segélyével adják vissza az életnek, szeretteiknek ezeket a már elvesztettnek hitt embereket, akik valóságos rajongással, határtalan szeretettel beszélnek az ő kis paradicsomukról s a »doktor bácsi« jószágáról.

A kúra hat hétig tart, de már az első napokban szemmel látható a javulás. A lakóólomszürke arcokra lassan-lassan visszalopódzik az élet pirja, a fáradt, fénytelen szemek kigyulnak s a lélek visszanyeri rugékonyságát, erejét és elvesztett frissességét.

Tervbe van véve különben az üdülőtelep nagyobbítása is, különösen pedig egy téli pa-

villon felállítása s városunk társadalmának humánus érzésű emberbarátai bizonyára nem fognak ridegen elzárkózni e nemes eszme megvalósításának a lehetővé tétele elől, hiszen egy bágyadt félénk mosoly, amely a meggyötört arcokon átvillan, egy-egy ragyogó tekintet, — amelyből a visszatért élet ujjong elő diadalmasan egy az emberiség számára megmentett lélek nemes buzgalma legszébb, legékeseszőlőbb, legboldogítóbb eredménye, elismerése hálája és jutalma! . . .

Szeszélyes villámcsapás.

Az idejűjárás szeszélyessége mellett még a villámcsapások is szeszélyesek. Eddig általános elismert dolog volt, hogy a villám a hova lecsapott, ott rendesen tört, zuzott s az embereket megölte. Ha egy-egy esetben másképen történt akkor, mint csodáról évekig beszéltek róla nem csak a történet színhelyén, de az egész országban, sőt az egész földön is. — Ilyen villámcsapás volt most Margittán is.

Az ottani tudósítónk most az esetről a következőket jelenti:

Az elmúlt éjjel a csillagos eget egyszerre vésszes felhők borították el, a fullasztó levegőben gyöngye szél fujdogált, mely később megerősödve vihar gyanánt nyargalt végig a községen. Majd kövér esőcseppek kezdtek esni s a község felé sűrű sötétség terjeszkedett. Maga a község kísérteties színt öltött. A fekete éjszakában olykor-olykor egy távoli villám csapás fénye vegyült, mely mindig közelebb jött. Ekkor kezdődött a tulajdonképeni vihar.

A még előbb oly néma csendet egyszerre földet rázó dörgések váltották fel. Az épületekben elszórva világosságok gyuladtak ki, melyeket a félénkebb emberek gyujtottak. Egy villám fénye hirtelen oly nagy világosságot okozott, mintha lángba gyujt volna egész Margita.

A község határában a Huschmann Árpád-féle malom foglal el nagyobb területet. A malom lakói nyugodtan aludtak s a viharról mit sem tudtak. Ott lakik a tulajdonos is, aki egy hat szobás lakást foglal el családjával. A tulajdonos is odabaza volt.

Hajnali három óra lehetett amikor az épületet óriási recsegés ropogás rázza meg s reá nyomban a hat szobás lakásban kénes fényű világosság gyult ki. Olyan volt a malom, mint egy kísérteties tanya. A szobákban futkosó lángokat lehetett látni, melyek a fal mentén apró lyukakat ütöttek.

A tulajdonos és a családja az óriási robajra és fényességre felébredt, de nem szállottak ki az ágyból. A szobában a villanycsengő huzala mindenütt égett s minden szobában csodálatos félelmetes fény látszott. Pár perc müve volt az egész amikor ismét csendes lett minden csak a távozó vihar dörgései voltak hallhatók.

Ekkor már felkelt a malom személyezete s keresni kezdték az éjjeli történetek okát. Megállapították, hogy az épületbe villám csapott, mely a kéményen keresztül jutott be a lakásokba. A vizsgálat alatt meglepő dolgokra jöttek rá.

A villám mind a hat szobán végig száguldott. Utját mindenütt a villanycsengő huzata mutatta. A szobákban ötten aludtak. A tulajdonos és a családja, akiknek épen semmi bajuk sem történt, jól lehet a villám minden alvó körül ott járt s mindeniknek alvó helyét megsértette.

A tulajdonos ágyában az alsó párnákat

Elsőrendű angol férfi divat

szabó üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám.

ahol már megérkeztek a legizlésebben összeállított angol és belföldi szövet különlegességek. Kitűnő szabás pontos kiszolgálás.

==== Vidéki meghívásra bárhol megjelenek mintáimmal. ====

égette el, egyik ágyból pedig a lepedőt. Azt az ágyat sértette meg leginkább a villám, a melyben a tulajdonos felesége aludt. Ennek az ágynak a lábát érte és azt összezúzta.

A villám utját mindenütt meglehet látni anélkül, hogy ott nagyobb károk lennének. Az épületben semmi kár nem esett.

A szeszélyes villámcsapásról most az egész margitai járásban beszélnek.

A vasárnapi munkaszünet.

Igaz, hogy régen volt, mikor gyermek voltam, de még sem olyan régen, hogy elfelejttem volna.

Heten voltunk testvérek. Az édes apám a fővárosi főposta főtisztje volt s mind ilyen bizony ritkán láttuk. Ha éjjel volt szolgálatban, reggel fáradtan jött haza és lefeküdt, ha nappali szolgálata volt, csak természetes, hogy este a hogy tehetete, ágyba iparkodott.

Volt azonban egy szabadnapja — a mely napon vele együtt ünnepeltünk. Igaz, hogy ez csak ritkán volt: minden harmadik vasárnap. Testvéreim közül — kik még számolni sem tudták ezt a napot, előre tudtuk, hogy mikor lesz.

Mikor következett ez a nekünk nevezetes vasárnap — már jó előre készültünk.

Fokozottabb szorgalommal tanultunk és általában kifogástalan magaviseletet igyekeztünk tanusítani. Édes anyám sütit, főzött, hogy vasárnap hiányunk ne legyen semmiben.

Végre azután elérkezett — a vasárnap. Akkor még lóvasutak jártak a fővárosban, a kiránduló helyekre emeletes kocsi. Mi is ilyen mentünk *Rákospalotára*. Mire kiértünk, alig volt időnk: hogy pontosan ott legyünk a szentmisén és a szentbeszédén és csak ezután kezdődhetek a tulajdonképeni nyaralás. Hát persze, hogy *zöld abrosson* ebédeltünk, jó étvágygyal — vidám kedvben. Ebéd után édes apám maga köré gyűjtött bennünket és examinált ki mit jegyzett meg a délelőtti predikációból? Aki azután okosan felelt volt annak bőven szülői csók, cukor, játék — mindenből elég.

Ilyen volt a mi *vasárnapi munkaszünetünk*.

Tekintsünk egy kicsit körül, hogy ünnepli meg nagyon sok ember ma a vasárnapi munkaszünetet.

Fájdalom igen sok esetben vasárnap reggel mámorosan ébred fel nagyon sok munkás ember, de meg más is mert jónak látta szombat este fizetésének jó részét elszórakozni. Felöltözik ünneplő ruhában és elmegy hazuról, de nem a templomba, dehogyl hanem a korcsmába. Ott már rendszeren várja a társaság — és megkezdődik a szellemi és testi szórakozás. Szellemi anyiban, hogy sorra kikezdenek, minden kormányt, rendszert és hatóságot, amely nem az ő nézetükön van, testileg pedig a sörös pohár emelés terén igyekeznek kitünni.

Szomorú dolog azt nézni, hogy néha egyik-másik magával viszi gyermekét is, kit ivásra kényszerítenek és nincs nagyobb öröme a boldog apának és diszes társaságának, ha a gyermek nagyokat tud inni, vagy ügyesen tud koccintani.

Ne mosolyogjunk ezen. Így van ez — fájdalom — a szó legszorosabb értelmében.

Hogy mi a következménye? Feleljen helyettem a rendőrségi jelentés, a törvényszéki rovat és három ház: kórház, fegyház és a — bolondok háza.

Az egyházi és polgári hatóságok a vasárnapi munkaszünetet azért engedélyezték és tették kötelezővé munkásra és munkaadóra egyaránt, mert erre a pihenőre testnek és lélek-

nek egyaránt szüksége van. De ha korcsmázásra, tivornyázásra használják fel — én legalább azt mondom, hogy: inkább ne is legyen munkaszünet.

UJDONSÁGOK.

Aratási reflexiák.

... Keresztekben az élet, kopár a róna. A délibábos Magyar Alföld aranyhullámos kálásztengere, amely a fölötté tovasuhanó szellő csókjára, sziporkázó, sugárszóró haragos hullámokban remegett végig, ameddig a szem ellátott, ahol a buja anyaföld ölelkezni látszik az égbolttal — mint valami láthatatlan szellemkéz varázsütésére eltűnt.

Acélizmu, bronzarcu daliás magyar legények vágják a rendet, vasmarkukban élesen zizzenve villant meg a napfényben a kifent kasza és suhintásuk nyomán tömött rendekben dölt az élet, az acélos szemű, pompás magyar buza darázsdereku, parázs szemű dalos magyar lányok szedték kérébebe.

Ott van keresztekbe hordva az élet, egy hosszú év fáradságos, nehéz munkájának a veritéktől öntözött gyümölcse.

Arattunk! . . .

Mikor elnézem ezt az életet adó, áldott magyar buzát, úgy keresztekbe rakva a nap-sugár bearanyozta rónán, valami olyan rosszul eső, fájdalmat nyomasztó érzés fog el, mintha nem is a nap tűzrózsás sugarai ropták előttem a táncukat, hosszú, szeles aranyávokban, hanem valami fojtó, bénító köd ülne a lelkekre.

Arattunk! . . .

De hát tulajdonképpen ki aratott!?

Mindenki, csak a magyar gazda nem!

Aratott az a falusi szatócs, aki még a télen egy-két kupica pálinkán megvette előre a termést, aratott a szociáldemokrata mezőgazdasági alkalmazott, a néhai aratómunkás, aki non plus ultráig fölcsigázott munkabérek mellett, szakszervezetileg előirt tempóban dolgozott, aratott a sáska, amely a kopár rögig letarolva mindent, nem hagyott hátra semmit, amin marakodhatva az aranyához, mohó, falánk mob! Aratott a bözsiáner, aki most lenyomja az áratat, míg kezükben nem lesz a termés java. Aratott a kereskedő, a szenzál, aki összevásárolta a megszorult gazdáktól a buzát.

Aratott mindenki, csak a magyar gazda nem, akinek a véres verejtéke hullása nevelte, ápolta, dédelgette az életet, ezt az acélszemű magyar buzát, amit magyar legények vágtak, magyar lányok szedtek kérébebe!

Hova tűnt el a multak emléklő sötét éjében az a ma már mesének tetsző, ideális szép kor, amikor nem csendőrszuronyok és a Mar-seillaise vért forraló, vad, lázas hangjai mellett profanizálták az aratást, hanem gazda és munkás testvéries, békés, férfias együttműködésének a lélekemelő, impozáns, megható jelenete volt ez! Ezért szorul el a szívem, ezért szökik könny a szemembe és szorul ököibe a kezem, ha a tekintetem végigsiklik azon a kalászerlélő, keresztekkel rakott, délibábos magyar rónán! . . .

* **Személyi hírek.** *Glacz* Antal főispán Belényesből hazaérkezett. — *Rimler* Károly polgármester Budapestről ma hazaérkezik Nagyváradra.

* **Szent Vince napja.** A szegények nagy szentjének, Páli szent Vincének ma van az emlékünnep. Szent Vince tudvalevőleg alapítója volt a lazarista missiópapok kongregációjának, ugyszintén a róla elnevezett apácáknak, az irgalmas nővéreknek is, akik a tanítás, főként pedig a betegápolás terén szereznek halhatatlan érdemeket. Az egész katolikus egyháza, de a papok és hívők között mégis legfőként ez a két szerzet nagy ünnepet ül a mai napon. A helybeli irgalmas nővérek zárdájában ünnepléses szentmisék lesznek. A Szent Vince-Intézet kápolnájában 6 órakor *Peszky* Ferenc teológiai tanár, félnyolc órakor pedig *Fetser* Antal felsz. püspök tartja az ünnepléses szentmisét.

* **Templombucsu a székesegyházban.** Az 1742. év május 1-én tette le *Ricca* építőmester a nagyváradai székesegyház alapkövét s 1780. június 25-én pünkösd után 6-ik vasárnapon szentelte fel *Kollonics* püspök, ki ugyane napon lett kinevezve váradai püspökké. A székesegyház felszentelésének ma, vasárnap van az évfordulója, mely ünnepet a szokásos fényvel ülik meg. A felszentelési évforduló bucsuval van egybekötve.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** A vizvezeték kibővítésének ügyében még egy közgyűlést kell tartania a városnak. Az emelendő védgát ugyanis használhatatlanná fogja tenni a velencei plébánia kavicsbányáját, erről pedig kárptólás nélkül nem mondhat le az egyház. A város pedig a felajánlott összegnél többet nem akar adni. Így aztán itt is kisajátításra kerül a dolog. Az összehívandó közgyűlés ügyében a polgármester a főispánhoz fordult a sorokkal:

Az 1886. évi XXI. t.-c. 46. §. 2. pontjára való hivatkozással felkérem Méltóságodat miszerint, folyó július hó 21-ének kedden d. u. 4 órájára rendkívüli közgyűlést összehívni és a további intézkedések megtételével megbizni méltóztassék. A rendkívüli közgyűlés egyedüli tárgya. A tanács javaslata a vízműtelep kibővítéséhez szükséges és a Várad-velencei róm. kath. plébánia nevére telekkönyvelt földterület kisajátítása ügyében. Nagyvárad, 1908 július hó 18-án. *Rimler* Károly polgármester.

* **Félrevezették a polgármestert.** Pár héttel ezelőtt Nagyváradon az a hír terjedt el, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága a nagyváradai vasut állomás kibővítési munkálataihoz nem a helybeli téglagyárakból szerzi be a szükséges téglát, hanem Hódmezővásárhelyről szállíttatja. Ezt a hírt nemcsak komolyan tárgyalták, hanem *Rimler* Károly polgármestert is felkérték a nagyváradai téglagyárosok, hogy sürgős felterjesztést intézzen a helyi ipar mellőzése tárgyában a kereskedelmi miniszterhez. A polgármester azon melegeben elkészítette és elküldte a felterjesztést a miniszterhez. Kifejtette benne, hogy a helybeli téglagyárlási ipar mellőzése mily érzékenyen sujtja nem csak a helybeli téglagyárosokat, de a munkásokat is. mert építkezés alig van ma Nagyváradon, a téglagyárakban pedig millió számban hever a

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírbeltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és **sírkőgyár.**

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszében. Bánpatak.

kész téglá. Ha pedig az előforduló építkezésekhez is más városból hozzák a téglát, a helybeli téglagyárosok kénytelenek lesznek a munkásaikat elbocsátani. Kéri a polgármester a minisztert, hogy utasítsa az államvasutak igazgatóságát, miszerint a nagyvárad vasutállomás kibővítéséhez szükséges téglát Nagyváradon szerezze be s a már megkezdett téglaszállítást Hódmezővásárhelyről szüntesse be. — A felterjesztésre már megjött a kereskedelmi miniszter válasza, amelyből kiviláglik, hogy a polgármestert tévesen informálták s a felterjesztés tárgyátlan. A miniszter ugyanis kijelenti, hogy a nagyvárad vasutállomás kibővítési céljaira Nagyváradra nem hoztak sehonnan egy darab téglát sem. Erre még szükség sincs, mert egyelőre csak egy vasuti felüljáró építéséről van szó, amelyet kőből, ciklops-falakkal építenek. A kibővítés során szükséges lakótanya, fűtőház stb. építésére annak idején nyilvános árlejtést hirdetnek s a téglát ezen épületekhez a vállalkozó adja. A vállalkozó pedig bizonyára Nagyváradon szerzi be a téglát már csak a fuvardíj megtakarítása végett is. A polgármester értesülése tehát téves. De azért a felszólalás célszerű volt legalább figyelmeztetésül szolgál.

*** A tüzérezred köszönete.** A nagyvárad 19. hadosztálytüzérezred megvizsgálása céljából a múlt hét elején *Lipót Salvator* kir. herceg három napot időzött Nagyváradon s ez alkalmából a város szállodájában: a Rimanóczy-szállodában volt elszállásolva s a város díszfogatót rendelkezésére bocsátotta. A város részéről tapasztalt előzékenységet a tüzérezred parancsnoksága a következő köszönő levelet intézte *Rimler Károly* polgármesterhez:

Nagyságos

Rimler Károly
polgármester urnak.

Az ezredparancsnokság elengedhetlen kötelességének tartja, hogy azon sokféle szolgálatkés figyelemért és támogatásért, melyben Nagyságod az ezredet *Lipót Salvator* kir. herceg ő Fensége ittléte alkalmából részesítette, legőszintébb köszönetét nyilvánítsa.

Nagyságodnak kiváló tisztelettel

Dietrich, s. k.
ezredparancsnok.

*** Pósfay Sándor előléptetése.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Pósfay Sándor* m. kir. gazdasági helyettes szaktanárt szolgáló beosztásának érintetlenül hagyása mellett gazdasági szaktanárrá léptette elő.

*** Tóba ugrott örült.** Brátkáról jelentik, hogy *Szilágyi Mihályné* csernóbázai lakos, akin már néhány nappal ezelőtt az elmezavar tünetei mutatkoztak s aki különös viselkedésével mindenütt feltűnést keltett; tegnapelőtt éjjel ugy éjjeltájban eltávozott a lakásáról és a falu határában levő barlang előtti tóhoz ment, amelyből tegnap a holttestet togták ki. A szerencsétlen nőnek az volt a rögeszméje, hogy neki minden éjjelkor megjelennek a vizek tündérei, a sellők és a najádok és magukkal vonják tündértáncukba. Valószínűleg egy ilyen víziónak a hatása alatt rohant a tóba, amelynek a

hullámai fojtó ölelésükből csak holtan adták vissza áldozatukat.

*** Az új ipartörvény és az ipartestület.** A nagyvárad ipartestület előjárósága most tárgyalja az új ipartörvénytervezetet, *Ováry Lajos* alelnök elnöklete alatt. A javaslatot pontonként vitatják meg s ezért napokig elhúzdódik a terjedelmes munkálat letárgyalása. Az iparosok minden sérelmes szakasznál megteszik észrevételeiket a javaslatra.

*** Eljegyzés.** *Veress Gyula*, a Láng József könyvnyomdája derék művezetője, ma tartja eljegyzését özv. *Létay Józsefné* kedves és szeretetreméltó leányával: *Gizuskával*.

*** Árad a Körözs.** A napokban a nyakunkba zudult pompás kis zápor, amely a nap izzó tűzsugarainak a hevét némileg lehűtötte egy kis pezsgő, eleven lüktetést varázsolt a hőségtől néptelen utcákra, a Körözs egyébként békés hullámainak az önértétét is föl-korbácsolta. Már a tegnapi nap folyamán szemmel látható erős áradás volt észlelhető, a sárgás, szennyes hullámok haragosan vágattak egymás hegyén-hátán tova, egy-egy ki tudja honét elszabadult fatörzset, tönköt hömögölygetve lefelé. Az érdekes jelenségnek sok nézője akadt, ami ebben a kánikulai szenzációban uborka szezonban nem is csoda.

*** Vámot az automobilokra.** A vármegye a vámdíjszedés ügyét áttette a kereskedelmi kamarához véleményezés végett. A kereskedelmi kamara most terjesztette vissza jelentését az alispáni hivatalhoz. Eszerint a kamara a régi illetőleg a jelenben is szokásos vámdíjszedést javasolja fenntartani azzal a módosítással, hogy a révi Körözs-hidon a vám felemeltesék és ott csak jövet fizessenek vámot míg visszafelé vámentesek a szekerek. A kereskedelmi kamara a megye által előterjesztett ama javaslatot, hogy az automobilok után 1 korona vámdíjat fizessenek, helyesnek találja. Szép a helyeslés, de mi lesz akkor ha nappal amikor a sorompó fel van huzva és egy 120 kilométer sebességgel száguldó automobil átsiklik a vámon? A vámos külön automobilon fut utána?

*** Betegségből a halálba.** Nagylétáról jelentik, hogy *Ujvárosi Józsefné* 56 éves vértesi lakos gyógyíthatatlan rákbaja fölötti elkeseredésében tegnap délelőtt a padlason egy ruhaszárító kötéllal fölakasztotta magát. Mire tették észrevették és levágták, már nem volt benne élet.

*** Aratómunkás mozgalmak.** Az aratósztrájk veszélye, amely fojtó, sötét ködként vetette előre árnyékát a délibábos magyar rónára s komor aggódást lopott a gazda lelkébe, az idén szerencsére nem lépett fel. A hullámzó kalásztenger helyén letarolt, kopasz tartók nyulnak el, garmadában van az élet, kattogva bug a cséplőgép. Egyes szórványos kisebb mozgalmak itt ott epizódikusan fölléptek ugyan, de minden nagyobb hullámverés nélkül szépen elsimultak, amiben igen nagyrésze volt a hatóságok tapintatos, észszerű föllépésének. Így Madarász községben a *Gyémánt* uradalom 18 munkása dobta le a kaszát s tagadta meg a munkát, magasabb bért követelve. A lázongókat, — mivel velük szemben a szép szó nem használt — a fősolgabíró egy-egy napi elzárásra ítélte. Ezekről eltekintve az egész vonalon már régóta fájdalmasan nélkülözött békés

egyvetértést tapasztaltunk munkás és gazda közt s a forradalom vérpiros dala és puskaropogás helyett édesen szállt föl az aratódal és serényen pengett a kasza . . .

Esküvő. Sárvár-felsővidéki *Szechenyi Pál* gróf császári és királyi kamarás, tartalékos buszárhadnagy t. hó 22-én vezeti oltárhoz Acsádon mezőszegedi *Szegedy Erzsébet*, mezőszegedi *Szegedy György* császári és kir. kamarás és neje arany és szentgerlistyei *Garliczy Irma* bárónő, csillag keresztés hölgy leányát.

*** Cine mintye.** Élesdi tudósítónk telefonálja nekünk a következő esetet: Tegnapelőtt este 11 órakos *Csurkás Demeter* céckei lakos ellen eddig ismeretlen tettesek merényletet akartak elkövetni, amely, hogy nem járt emberélet-áldozattal, csupán a véletlennek tulajdonítható. *Csurkás* este idejében tért nyugalmra. Pár órai alvás után fegyverdörrenésre ébredt fel. Azonnal kiugrott ágyából és a lövés keletkezését kutatta, azonban nem látott senkit. Az esetről jelentést tett a csendőrségnek, mely megindította a vizsgálatot. A csendőrségi nyomozás ezideig megállapította, hogy a lövéseket a háznak a kertre néző részéből tették. A lövések a gazda *Csurkás Demeter* ellen irányultak, mert oda voltak irányozva, ahol ő szokott aludni. Most azonban a közbejött körülmények miatt a *Csurkás* ágyában 3 gyermeke aludt. Ezeknek feje fölött egy deciméternyire repültek el a réten. A csendőrök 10 seréttel találtak meg. Megállapították azt is, hogy a lövés közvetlen az ablak mellől történt s a tettes ide a kerteken keresztüljutott. A csendőrök ezideig még nem tudják, hogy ki követte el a merényletet, annyi azonban tény, hogy az eset bosszú műve. A nyomozás széles körben fojlik tovább.

*** Leégett szódavizgyár.** Érmihályfalváról jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap délután valóságos istenitéleti idő volt. A villám több helyen lecsapott. A községben *Klein József* szikvizgyáros házába ütött bele a villám. A gyári épület egyszerre lángot fogott s pár perc alatt minden része égett. A lakosság és a tűzoltók megkísérelték a tüzet eloltani, azonban sikertelenül, dacára annak, hogy az oltási munkálatoknál nagy segítségére volt az embereknek ez óriási zápor. Az épület porrá égett.

*** Nagy tűz a Sárreton.** A napokban megemlékeztünk róla, hogy a sárretri járásban a *Pernyés* pusztán nagy tűz pusztított, mely a termés nagyrészét felemészttette. A megtartott vizsgálat megállapította, hogy a tűz gondatlanság következménye. A pusztán ugyanis a cséplőgéppel nagy szélben is dolgoztak s a szikrákat a szél a szalma közé vitte, melyet lángra gyújtott. A csendőrség megtette feljelentését a berettyóújfalusi járásbírósnál.

*** A cselédek elhelyezési díja.** A cselédhelyező intézetek kapzsiságát fékezendő illetőleg azt ellenőrizendő, adjuk a következő hivatalos jelentést. A cseléd törvény intézkedései alá tartozó egyének: a) gazdasszonyok, szakácsnők, kiadónők, szakácsok, házmesterek, privát portások, egyleti gondnokok (első szolga) pincemesterek, kertészek, ha egy havi készpénzfizetésük 10 frtot meg nem halad, 50 krt. a felfogadó gazda szintén 50 krt. ha pedig havi fizetésük 10 frtot túlhalad, havi fizetésüknek ezen 10 frt összegek túlhaladó minden forintja után 10 krt. fizetnek; d) üzleti cselédek által-

Tisztelettel:

Hizsnyán János

férfi szabó

Nagyvárad, Kolozsvári-utca 37. sz. a.

ÉRTESÍTÉS. Angol és honi gyártmányú szövetkülönlegességeim megérkeztek, kérem a nagyérdemű közönséget, valamint igen tisztelt eddigi megrendelőimet, szíveskedjenek **nyári férfi-ruha szükségleteiket**

níg ujdonságaim tartanak, nálam megrendelni. Saját felügyeletem alatt vezetett műhelyben alkalmam van a legújabb fazonokban, a legelegánsabb uri ruhákat a legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Szíves pártfogást kérve vagyok

ban u. m. szobaleány, csapos, evőeszköz tisztítók, pincérlegények, tűzi legények, kávéások, borfiúk az a) pont szerint fizetnek; c) közönséges cselédek részéről a felfogadó gazda 40 krt, a cseléd maga részéről szintén 40 krt összesen 80 krt. fizetnek az illető cselédhelyezők intézetnek.

* **Wollner és Wilson.** Ez a két név a legkellemesebb hangzású ma Nagyváradon. Tulajdonosai a vidéki circus-társulatok legjobbjának, a társulatuk párját ritkítja. A műsor oly remek, hogy nem csodálkozunk rajta, ha a circus naponta zsufolásig megtelik. A három *Panaitescu*-nővér akár ha kifeszített dróton táncolnak, akár mint légtornászok, — egyszerűen mesébe illők, hozzá hasonló a leghíresebb cicusokban is ritkán lehet látni. A *Sport abroncs-manipulátorok* 60 abronccsal megállíthatják helyüket bárhol is. A circus ma, vasárnap 2 előadást tart. Megérdemli a közönség támogatását.

* **Holttest a kutban.** Kismarjából jelentik, hogy *Szunnyogh* Zoltánnak a nagymarjai uradalmán a határban levő gulyaitató kutban borzalmas leletre bukkantak a tanyabeli emberek. Egy fiatal 15—16 év körüli gyermekleány már feloszlásnak indult holttestét hozták föl, akiről kiderült, hogy a napokkal ezelőtt eltűnt *Szakálos* Mária, az uradalom gulyásának a lánya. Az áldozat két-három nappal ezelőtt ebédet vitt ki az apjának a mezőre, utközben azonban a rekkenő hőségtől eltikk dva, mohó szomjúsággal szaladt a kuthoz, hogy vizet merjen. A nehéz vödör magával rántotta a mohóságában minden óvatosságról megfeledkezett leányt aki esés közben borzalmasan összezúzva magát, eszméletlenül bukkott alá a mély kutba, ahol segítség hiányában rettentő halálát lelte. A hulla már félig feloszlásnak indult állapotban volt, mikor ráakadtak, tehát napok óta feketett a kut mélyén. A vizsgálat széles merdében megindult, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

* **Az Annabálok** régi fénye és hírneve nagyon elhalványodott az utolsó időkben. A régi dicsőség helyreállításán fáradozik most a Félix-fürdői bálbizottság; amely a legszélesebb körű előkészületeket teszi meg arra, hogy ezt a szépműködő országos jellegű fürdői mulatságot fényesen és méltóan restaurálja. Erre kiváló alkalom is kínálkozik épen most, a midőn a fürdő nemcsak a környék, — de a szomszéd vármegyék, sőt az ország távoli részeiből is a legszebb hölgyközönség sereglett össze. A bált az ujonnan épült »Uránia« színház dísztermében fogják megtartani, ahol 400 pár lejtheti a ropogós táncokat. A bál megtartását e hó 26 ra tervezik. A kik a zártkörű mulatságon részt venni óhajtanak, azok forduljanak a fürdőigazgatósághoz Félix-fürdőre. Értesülésünk szerint egy vérbeli tejedelem és egy pénzkirály megérkezését is várják a nevezetes mulatságra.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Kóczi Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **A Náci bácsi mozija** Weisz Ignác, a *Nemzeti-szálloda* közkedvelt bérlője a mai naptól kezdve esténként 15, Nagyváradon még nem látott mozgóképet mutat be. A kizárólag jobb közönség által látogatott helyiségben jó ételek és italok szolgáltatók fel igen olcsó árban. *Belépődíj nincs.* A zenét *Varga Stefi* zenekara szolgáltatja. A műsor a következő: Elvárásolt ház. — Női párbaj. — Borbély és bohóc. — Csoda-tyúk. — Poloskás kisasszony. — Dinnye hatás. — Csodálatos hajnövesztő. — Csodalászat. — Pajkos gyermekek. — Betörők munkában. — Fényképész. — Little Tich

átváltozó-művész. — A menyasszony álma. — Aranybogár. — A boszorkány titka.

* **A PANNONIA-SZÁLLODA éttermében ma, vasárnap délelőtt 10 órától déli 1 óráig katonazene-hangverseny. Kitűnő italok. Zóna villás reggeli. Frissen csapolt sör.**

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor hiszen *Paizs* Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Az intelligencia találkozó helye** az *Európa* szálló árnyas hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgófénykép előadásokat rendeznek.

* **MOLNAR H.** Bémer-térl cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméty-féle» vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **A Nemzeti Szállodában ma, vasárnap délelőtt VARGA STEFI ujonnan szervezett zenekara hangversenyez.**

* **Czillér Imre** mai hirdetésére felhívjuk az olvasó-közönség figyelmét.

TANÜGY.

Zsufolt óvoda. A mezőkeresztesi állami óvoda dacára annak, hogy elég fiatal épület, már szűknek bizonyult. Jelenleg valósággal túl van zsufolva a terem, hol a gyermekek vannak. Az óvoda az építéskor a legnagyobb előrelátással készült és mégis most már annyira zsufolt, hogy nem képes helyet adni a kis gyermekeknek. A túlszűkítésnek nem az az oka, hogy a mezőkeresztesi népesedés nagy arányokat öltött, hanem az, hogy ott a nagyvárosi gyermekmenhelyből jelenleg több mint 100 óvodaköteles gyermek van elhelyezve. Igy természetesen, hogy nem képes egy rendes tejlődésre számítva készült óvoda megtelelni. A főszolgabíró az esetről most jelentést tett az alispánnak és kéri, hogy az óvoda kibővítése iránt a megfelelő intézkedéseket tegye meg.

MULATSÁG.

Anna-bál Tenkén.

Sugárzó jókedv, lüktető, pajzán vidámság, gondtalan rózsaszín mámor lesz hivatva arra, hogy az élet szerencsétlen hajótörteinek, kik ólomszürke, beesett arccal, ziháló, tudokló mellel kidőltek a lüktető élet forgatagából, enyhülést, gyógyulást teremtsen s az élet színes örömeiben tobzódó emberek filléreiből asylyumot létesítsen a halál, a kérlelhetetlen halál jegyeinek, a tüdőbetegeknek.

A nemes mozgalom hullámai Tenkén is mélyebb barázdákat vetettek s az intelligencia lelkes buzgalmának az eredményeként folyó hó 25 én fényesen igérkező Anna-bált rendeznek amelynek tiszta jóvedelme a *Tüdővész Ellen Védekező Egyesület* humánus célját fogja előmozdítani.

A multság iránt — amely *Glac* Antal főispán védnöksége alatt fog lefolyni — már előre is nagy az érdeklődés s előreláthatólag minden tekintetben fényes sikere lesz.

TÁVIRATOK.

Szerbia válsága.

Belgrád, július 19. *Milovanovics* ma a király előtt lemondott arról, hogy kormányt alakítson. A király kérte, hogy kísértse meg az alakítást még egyszer, *Milovanovics* azonban nem hajlandó erre.

Perzsiai forradalom.

Telrisz, július 18. Az előkelő negyedben a királyi csapatok ellen a lázadók támadást intéztek. A katonák semmiféle ellenállást sem tanusítottak s átpártoltak a lázadók közé.

Merénylet egy bánya felvigyázó ellen.

Déva, július 19. Az itteni poicsai aranybánya felvigyázója ellen merényletet követtek el. A gondnok lakása előtt dinamit és puskapor lövegeket helyeztek el, melyeket felrobbantottak. A robbanás következtében a felvigyázó s a családja megsérültek.

A megsértett francia zászló.

Berlin, július 18. A német kábeltársaság jelenti Rio de Janniróbol: Bahiában egy francia mérnök megsértette a brazil zászlót, ami nagyarányu franciaellenes tüntetésre adott alkalmat. A kormány csak nagynehezen tudta megakadályozni a tettelegességeket.

Az amerikai pénzügyi viszonyok javulása.

London, július 19. Newyorkból jelentik: *Carrey William*, az amerikai acéltröszt elnöke nemrég visszatért Európából, amiből azt következtetik, hogy azok a kemény idők, melyekkel az európai üzletvilágnak megküzdnie kellett, elmúltak és olyan viszonyoknak engedtek helyet, melyeket az amerikai üzlet többé nem fog befolyásolni. Azt hiszik, hogy az üzleti helyzet immár Amerikában is javulni fog.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 18.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04

Női divat terem.

Neuländer D. Dezső angol és francia női divatterme

— Vidéki meghívásra saját költségomon azonnal kiutazom. Legmodornobb szabás és minden időben a legújabb divatlapok. —

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nálam készülnek a legkényesebb igényeknek megfelelő zsaket kosztümök, ugy szintén francia toillettek a legszebb kivitelben. A nagyrebecsült hölgyközönség szives megrendelését kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

Nagy-Körös-utca 3. szám.

Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 18.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. július 18.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arony	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

NYILTTÉR.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyá-Kalács, mely az összes e fajta tápszer-ek közül a legjobb összetételű és táperezű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld Fattinger's Patent Hundekuchen und Gellügel-futter-fabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj. A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

Gazdasági

KÖTELEKET,
Kéve köteleket,
zsinórokat, zsinegeket, tor-
naszereket és hinta ágya-
kat minden méretben.

Zsákokat
Ponyvákat,
bármely minőségben
legolcsóbban
szállít

Radó Samu és Tsa
kötélfonó ipartelep

Nagyvárad, Nagyvásár-tér. Telefon 240.

Van szerencsem a t. vevőközön-séget tiszteltetel értesíteni, miszerint a

LEBOVITS MIKSA és TÁRSA-féle

cipő üzletet
megvettem

és az ott felhalmozott férfi-, női- és gyermekecipőket a mai naptól fogva minden elfogadható árban áru-sítom.

Teljes tisztelettel

REINER S. SÁNDOR.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(81)

Sieburg grófnak mindenkor tapintatos indiskréciója folytán, csakhamar egész Róma tudta, hogy a herceg a párbaj előtti estén megadta volt a kért engedélyt öccsének, Sterzl kis-szonnyal való egybekeléséhez. Mindenki hallott Sterzl hírtelen haragjáról és nagy hibájával semmi arányban nem álló, bünhődéséről. A nemes, egy pillanattig sem tévovázó barátság, melylyel Vulpini hercegnő e nehéz napok alatt Zinka mellett kitartott, megfélemlítette a rossz nyelveket és megmenté Zinka jó hírnevét.

A társadalom hangulatában óriás átalakulás ment végbe, Sterzlék javára: kicsinyesnek, aljasnak, mauvais genre-nek tartatott, Zinka feddhetetlenségét kétségbe vonni. Zinka és Cecil, most egészen kivételes embereknek lőnek kimondva.

Az elhunyt hazája földjében óhajtott eltemettetni.

A holttestet bebalzsamozták és egy nagy, pusztá teremben, melyben a báróné egy izben bált akart volt adni, pompásan feiravataloztatott. A falakon, a padlón, a ravatalon mindentélde délszaki növények. Valóságos római virágözön volt. Az ablakokon fekete redők — száz meg száz hatalmas viaszgyertya vörösdéd-sárga, szende fényvel árasztotta el a kongó, tágas termet.

Ilsenberg grófnő és Jatinszkyék is megjelentek a beszentelésnél. A ravatal körül sűrű tömegben hullámozott az előkelő világ, különbség nélkül, római és külföldi, ünnepélyes fekete öltözethen. Soha még a báróné egy »jour»-ja nem volt oly fényesen látogatott. Mórikázó, szenvedő arcáról le lehetett olvasni, hogy e körülmény a lenforgó pillanatban, ugyszólván ijesztő hatású meglepéssel tölté el. Itt állt, lágy, hosszan alá folyó, krépe-el vegyes redőkbe burkoltan, tekete szélü zsebkendővel kezében, két nyomorult könnyel arcán — és fia koporsója mellett... fogadott...

Mindenki kezét fogott vele, résztvevő phrázisokat mondott neki, míg ő sóhajva sutogá:

— Ez jól esik!

És miután az anyán túl estek, a testvért kereste minden szem; valóban szívesen tanusította volna minden jelenlevő, azt az igaz, kendőzetlen részvétet, melylyel mérhetetlen nagy bánatában osztozott. Nem tudták megtalálni s midőn a hölgyek egyike végre ijedten rebegé: »ahol van ott!« mindenki a setét sarok felé pillantott, hol Vulpini hercegnő valóságos anyai gyöngédséggel hajolt egy halotthalvány, teljesen megtört, remegő kis teremtes fölé;... de senkinek sem volt bátorsága hozzá közeledni. (Folyt. köv.)

A szerkesztőúrtól felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Agárdi István

mázoló és butorfestő

az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükséglethez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig iráyomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

189

Tisztelettel

Agárdi István, mázoló és butorfestő.

BETON VÁLLALKOZÓ

szíves figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építelő uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, úgymint Terrázó, vasbeton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutántzat, szokli vagy kör és függő lépcsőket, úgy Rabic falhoz gipsztáblák készítését cémentből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretesen és jutányosan készítik. Kész betoncsöveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as helméreteken. A nagyérdemű közönséget értesítem, hogy levélbeni felhívásra egy vidéken, mint helyben készséggel megjelenek. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel. 259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester
Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

VILLAMOS és LÉGSZESZ

világítási berendezéseket, elektromotorok, Dynamogépek szerelését magánosok kastélyok és malmok részére. **Telefonok, jelzőcsengők, villámhárítók, ivólámpák, izzólámpák valódi Auer-égők** szállítását, **ivólámpaszemek** pótlását azok **berakását**, berendezések jókarbantartását a legmérsékeltébb árak mellett elvállal 235

ifj. Stern Sándor cég
Nagyvárad, Bémer-tér 2.

|| Költségvetések díjmentesen ||
egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Telefon szám 556.

GLEICHENBERG KLIMATIKUS GYÓGYHELY.
Stájerország.

Nyári évad: Május 15-től október 1-ig
Félalpin jellegű legkedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavulatok: légzőszervek, (hurut, asztma emphysema,) szívizom betegség e idegbajok, rekonvalescentia.

Gyógyeszközök: inhalációs és pneumo-terapie, szén-savas fürdők, hidegvízgyógyintézet, gyógygimnasztika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johanniskut, Klausenforrás.

Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás-és kocsikról gondoskodik a fűtőigazgatóság.
210

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-uica 35.

„Keleti pályaudvar“

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 181 szám.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdosos: **HERSCH SAMU.**

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL. KELLEMESE, KISSÉ SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESITETT, SZÉNSAVDUS, **RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.** ORVOSILAG AJÁNLVÁ. ORVOSILAG AJÁNLVÁ.

Ivógyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült huruljainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiváiasztószervek hurutos bántalmainál kiünő hatásának bizonyult. -- Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „losonci drill“ vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezések stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

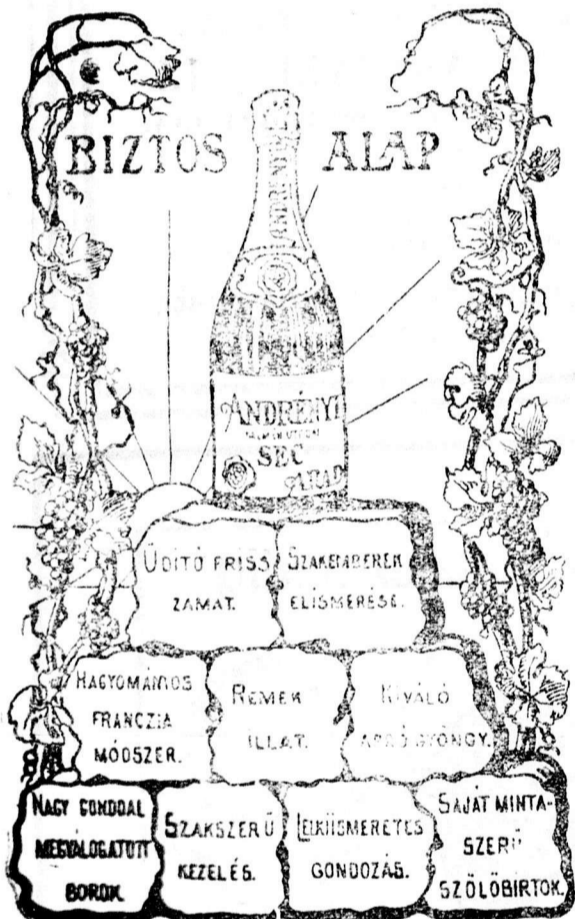
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V. VÁCI-KÖRUT 32.

POVAZSÁN JÓZSEF
 elektrotechnikai vállalata
 Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.
Tervez és készít:
 mindentéle erős és gyenge áramu **villamos munkálatokat**, u. m.: **csengők, házi és szabad távbeszélők**, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és
:: villamhárító berendezéseket ::
 lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.
Telefon 525.
 257

BIZTOS ALAP

ÜDÍTŐ FRISZ SZAKSAPEREN ZAMAT. ELISMERÉSE.

HAGYOMÁNYOS FRANCZIA MÓDSZER. REMEK ILLAT. KIVÁLÓ ÁRÓKÖNYV. SAJÁT MINTA SZER. SZŐLŐBIRTOK.

NAGY GONDAL MEGBLÓGATOTT BORDOK. SZAKSZERŰ KEZELÉS. LEIKHISMERETES GONDOZÁS.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár-épületben a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

**fehérenemű varrodát,
 himző és előnyomdát**

melyben mindentéle fehéreneműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenyékre elfogadtatnak. Állandó raktár a legújabb kész és kezdett kézi munkából. Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és himző leányok jó fizetéssel ugyanott felvetetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Tátray Sándor
 vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sirrács készítést
 valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.
 Teleky-utca 35. sz. a. 300

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtiszta ságyáért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.
 Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
 Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)
 Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelőének megtevéle előtt az ismerős személyiségektől úgy szó mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

LÉVAI MÁRTON
 könyvkötészet,
 vonalzó-intézet
 és üzleti könyvgyár
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Bor eladás.

Még rendelkezésünkre álló 1907. évi háromszor lehuzott saját termésű, mintegy 20 hl asztali és 6 hl. rizing borunkat akár egészben, akár 50 literen felüli mennyiségben részletekben eladjuk. Értekezhetni: Kapucinus-utca 20. sz. alatt.

Des Echerolles-Kruspér Sándor és Gilbert.

Pályázati hirdetmény

másodkönyvvezetői állásra, egyelőre ideiglenes minőségben, havi 200 korona díjazással. Megkívánatik gymnásiumi, reál, vagy felső kereskedelmi érettség és államszámviteltani vizsgálatról szóló bizonyítvány, az utóbbit, ha ilyen nem rendelkezik, két év alatt tartozik megszerezni. Villamos telepen könyvelési szakgyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Fényképpel és okmánymásolatokkal felszerelt ajánlatok alanti címre legkésőbb folyó évi augusztus hó 1-ig nyújtan-dók be.

Nagyvárad Város Villamosműve.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 korona 1 szelvény 10 korona 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona
--	---

Egy szelvényt fekete szalounruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamarnit stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert postgyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és hőrmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, az szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Mérlegképes könyvelő

német, angol levelező prima ajánlatokkal **egész vagy fél napra** foglalkozást keres. — Cim a kiadóban.

Uradalmi szalonna.

Körülbelül 7 q. elsőrendű teli sózott szalonna eladó.

Értekezhetni: **Des Echerolles-Kruspér Gilbertnél Kapucinus-utca 20.**

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$ 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egyzersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

8242—608. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1908. évi július hó 13-án kelt 619—kb. sz. véghatározata szerint a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. évi július hó 7. napján kelt 54427—III—1908. sz. leiratával a m. kir. államvasutak igazgatósága által eléterjesztett kérelem folytán az említett vasut Nagyvárad állomásán előállítandó vontató telep céljaira Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város határában szükséges s a kijavítási tervben és összeírásban tüzetesen körülírt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást az 1881. évi LXI. t. c. 32. §-a értelmében elrendelte.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur ezen értesítése folytán Nagyvárad város közigazgatási bizottsága az 1881. évi LXI. t. c. 33. §. 2. ik pontja értelmében a saját kebeléből Varró Domokos elnökből, dr. Hoványi Géza és Mezey Mihály tagokból és Dayba Endre tb. aljegyzőből álló bizottságot küldött ki, egyben a bizottsági eljárás határidejét Nagyvárad város székházának tanácstermében 1908. évi augusztus hó 7. napjának d. e. 10 órájára tüzi ki.

A közigazgatási bizottság által 2—2 példányban áttett kisajátítási tervrajz és kisajátítási összeírás Nagyvárad város közigazgatási irodájában az 1908. évi július hó 22-től, — augusztus hó 5. napjáig bezárólag terjedő 15 napi közzemlére kitétetnek, amely idő alatt a közzemlére kitétt tervrajzot és összeírást az érdekeltek felek a hivatalos órákon belül megtekinthetik.

Erről az érdekelteket az 1881. évi LXI. t. c. 34. §. 2-ik pontja értelmében azon hozzáadással értesitem, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemi leg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem fog az eljárásn megjeleni.

Nagyvárad, 1908. július hó 15-én.

Rimler Károly,
polgármester.

**Legjobbak
a
Moskovits
czfpök.
Kossuth-utca 5.**

24

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

**a bekövetkezett
:: holt idényre ::**

**a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.**

Pénz.

Olesó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérlését* a legsikeresebb eredményel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza,

Faludi Ignác,

voit takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

FAZEKAS KÁLMÁN

adásvételi közvetítő- és okmányszerző irodája
Kapuczinus-utca 5. szám. (Földszint 5.)

Néhány szó arról, hogy mivel foglalkozik a

Fazekas Kálmán irodája.

A Fazekas Kálmán irodája Nagyváradon Kapuczinus-utca 5. sz. alatt megszerez nagykorusi-tási engedélyeket, katonaköteles ifjak részére, akik sorozáson túl nincsenek nősülési engedélyeket, nem magyar hangzásu neveknek névváltozási engedélyeket, külföldre szóló utleveleket és hajójegyeket.

A magukat önállóítani akaró kereskedők és iparosok részére iparigazolványt vagy egyéb hatósági engedélyeket.

Megfigyeléseket eszközöl kényesobb természetű családi ügyekben és kívánatra leutazik bármelyik vidékre is.

Elfogad mindennemű munkák szép kivitelbeni lemásolását több példányban is.

Fölvesz házak, szőlők, földek, adásvételek közvetítését.

Lebonyolít gyorsan jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket valamint váltó kölcsönöket.

Ezen iroda ma Nagyvárad legsikeresebb adásvételeket hirdető-, közvetítő-, tudakozó- és okmányszerző-irodája Kapuczinus-utca 5. földszint 5. szám.

UJ!!

UJ!!

SZEPESY ANDOR
angol uri-szabó szalonja megnyilt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kívánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca

Templom-tér.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishídfő).**
Kizárólag saját készítményű **férfi és fiu ru-
hák készen és mérték után** óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céhez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batiztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős sejtát te-mésű, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olesón és gyorsan
== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében ==
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evő-eszközökben.

Aki a szép fehéreműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** **NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7.** (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kívánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítanak. — Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, macrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agyne-mű raktárban** Kossuth u. 12.
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és lótt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

**Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..**

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre **angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.**

Kiss István uri-divat szabó
Szenház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a leggyorsabbtól a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos ujdonságok! —
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
== czipész ==

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodik van. Mindennap zene.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**

Klepner és Szigeti

== polgári és katonai szabók. ==
== Beóthi Ödön-utca 35. szám. ==

A legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, úgy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi izlés szerint, állandó o raktár katonai felszerelésekben. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beóthy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divatosabb kelmékből.

Tarsoly és Misztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti **Boozonyi Ferenc** fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kívánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Rónu cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.
Asztali borok > > 36—40
Pecsenye borok > > 50—60
Kilpnő rác ürmös > > 50 kr.

Stettner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélő-
lőgépek kaphatók

== Kalenda János cégnél ==
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jóállás mellett javítani. Ugyis-tintén elismert a legolcsóbban csakis ott lehet mindenféle fűz, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.**

Ujváry Vilmos bádigos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyen műdolgot pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.

Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szre-nesém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a **Szacs-vay-utca 34. sz.** alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefogónyókat és férfi-ruhák tisztítását valamint mindenmü ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kívánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LERNER CZILI.